

Затверджено наказом від
20.07.2020. наказом № 81

МЕТОДИКА ЕКСПЕРТНОГО ОЦІНЮВАННЯ

(в новій редакції)

Київ – 2020

Преамбула

Методика експертного оцінювання розроблена Фондом для проведення конкурсного відбору, є унікальною та адаптованою під конкурсні програми. Для різних програм створені окремі критерії експертного відбору. Методика реалізує на практиці основні принципи та пріоритети діяльності Фонду. Ці принципи та пріоритети викладені в установчих документах УКФ, а саме: Законі про Український культурний фонд, Положенні про Український культурний фонд, Стратегії УКФ, Порядку проведення конкурсного відбору, Положенні про експертні ради, Порядку повідомлення про конфлікт інтересів. Радимо ознайомитися із цими документами, аби краще розуміти позицію Фонду та засадничі принципи діяльності його експертних рад.

Мета цієї методики створити спільне поле для заочного діалогу заявника та експерта Фонду, забезпечивши прозору та об'єктивну експертизу поданих на конкурс проєктів за чітко визначеними критеріями оцінювання.

Головне завдання методики – забезпечити експерта інструментарієм для визначення відповідності проєкту пріоритетам діяльності Фонду та формування комплексної незаангажованої професійної оцінки сильних та слабких сторін проєкту, що подається на фінансування Фондом. Тому методика експертного оцінювання в своїй структурі та в критеріях *повністю відповідає* з одного боку – вимогам Фонду, з іншого – змісту проєктної заявки та кошторису.

Конкурсний відбір проходить у чотири послідовні етапи: 1. технічний відбір, 2. **експертний відбір**, 3. погодження Дирекцією рішення експертних рад шляхом проведення переговорних процедур, 4. схвалення Наглядовою Радою Фонду погоджених Дирекцією Фонду рішень експертних рад щодо проєктів, вартість яких перевищує 150 мінімальних заробітних плат, встановлених законом про Державний бюджет України станом на 1 січня відповідного року (для програм інституційної підтримки для всіх проєктів).

Експертні ради: структура та принципи діяльності

Відповідно до «Закону про Український культурний фонд», процедуру конкурсного відбору проєктів здійснюють експерти експертних рад, що добираються за відкритою процедурою. Кандидат в експерти Фонду може подати заяву особисто або кандидата в експерти Фонду може подати за його згоди профільна культурно-мистецька чи освітня інституція будь-якої форми власності. Аби спростити процедуру подання заяви до вступу в експертні ради на офіційному сайті Фонду створено спеціальну електронну форму для аплікації. Експертам попереднього року достатньо написати заяву про бажання продовжити роботу в раді.

Для оцінювання кожної з конкурсних програм Фонду створюється окрема експертна рада. Це дасть можливість експертам ради зосередитися на вимогах та очікуваннях від реалізації конкретної конкурсної програми, а також розширить можливість Фонду залучати до оцінки

провідних фахівців секторів культури, мистецтв та креативних індустрій. Відповідно до «Порядку повідомлення про конфлікт інтересів» експерт не може бути заявником або учасником проекту тієї програми, до оцінки якої він залучений, але експерт Фонду може бути заявником або учасником проекту інших програм, в оцінці яких участь не брав. Експертна рада кожної конкурсної програми обов'язково складається із фахівців тих секторів культури та мистецтв, на яких розрахована конкурсна програма.

Перед початком конкурсного відбору експерт реєструється в індивідуальному електронному кабінеті в Системі управління проектами, яка є модулем сайту Українського культурного фонду, та працює у ньому протягом усього оцінювання проектів. Аби оцінити кожен проект, експерт створює форму експертного оцінювання в Системі управління проектами.

Роботу експерта погоджує фахівець експертного відділу Фонду, який здійснює контроль за дотриманням експертом методики оцінювання, коректністю використання шкали оцінок та за якістю експертизи у виставленні балів за підкритеріями. Фахівець експертного відділу Фонду може повернути експерту протокол на доопрацювання із обґрунтованим проханням перегляду виставлених балів або для уточнення аргументації фінального коментаря, приведення форми фінального коментаря у відповідність до вимог Фонду (ділова українська мова, уникнення емоційно забарвлених слів, жаргонізмів, мови ворожнечі тощо).

Після заповнення форми оцінювання експертом та після затвердження її працівником експертного відділу УКФ автоматично формується **протокол оцінювання** із балом за проект та фінальним коментарем щодо проекту в цілому (фінальний коментар відсутній лише для оцінювання програми інституційної підтримки). Сформований протокол оцінювання експерт підписує електронним ключем ЕЦП (електронний цифровий підпис). Жодний інший із способів створення форми експертного оцінювання та генерування протоколу експертного оцінювання, окрім електронного, Фонд не приймає. За результатами виставлених експертами балів формується рейтинговий список конкурсної програми за принципом, що описаний окремо для кожної з програм (або за ЛОТ-ом, або за сектором, або за програмою в цілому).

Експерти здійснюють оцінювання самостійно і не знають про результати оцінювання своїх колег.

Основні принципи роботи експерта:

- законність;
- професіоналізм та професійна етика;
- неупередженість (об'єктивність);
- повнота розгляду аплікаційного пакету, поданого на конкурс;
- обґрунтованість прийнятих рішень;
- конфіденційність та нерозголошення будь-якої інформації, отриманої у процесі оцінювання проектів.

Перед початком роботи кожен експерт має вивчити умови проведення конкурсного відбору та вимоги до заявників програми, знати пріоритетні напрямки діяльності та стратегічні цілі Фонду, цілі та пріоритети підтримки конкретної програми та ЛОТ-у, обмеження та очікувані культурні продукти програми, бути обізнаним із структурою заявки та структурою статей витрат кошторису, чітко розуміти критерії оцінювання: їх суть, розподіл шкали балів за ними.

Перед початком оцінювання експерт має уважно ознайомитися із заявкою, кошторисом проєкту та усіма додатками до проєктної заявки. Не рекомендується починати оцінювання до ознайомлення із повним пакетом документів, адже експерт має спочатку скласти цілісне враження про заявника та партнера/партнерів (за наявності), поданий проєкт, етапи його реалізації та його бюджет.

Аби підвищити обізнаність експертів про діяльність Фонду та засади проєктного менеджменту, пріоритети конкурсних програм та процедуру та методика оцінювання, Фонд проводить вебінари та тренінги, що підвищує якість оцінювання та знижує суб'єктивний підхід до оцінювання.

Після того, як експерт ознайомиться із змістом апікаційного пакету, він має обрати одну з двох опцій: «Розпочати оцінювання» або «Відмовитися від оцінювання».

Випадки, у яких треба натиснути «Відмовитися від оцінювання»:

- 1) Якщо експерт вбачає існування прямого або потенційного конфлікту інтересів із заявником. Нагадуємо, що приховування конфлікту інтересів із заявником з боку експерта є підставою для відсторонення експерта від оцінок усіх проєктів за конкурсною програмою та виключення його зі складу експертних рад Фонду.
- 2) Тема чи формат проєкту поза зоною професійної зацікавленості експерта.
- 3) Експерт в силу своїх переконань не може дотримуватися об'єктивності та потенційно може дискримінувати заявника за певною ознакою (статі, віку, сексуальної орієнтації, місця проживання) або дискримінувати проєкт, що працює із темами рівності прав людини чи спільноти (в т.ч. ЛГБТК+ спільноти), проєкт що пропонує контраверсійну позицію по відношенню до офіційної історії (це не стосується випадків зумисного викривлення історичних фактів на користь проросійських або інших політичних сил).
- 4) експерт вважає, що проєкт грубо порушує основні вимоги Фонду та містить заклики до ворожнечі (міжнаціональної, міжрасової, міжрелігійної тощо) і експерт це може обґрунтувати; проєкт був підтриманий у попередні роки Фондом чи третьою стороною, про що в експерта є беззаперечні докази; проєкт є ідентичним до іншого поданого проєкту в межах одного грантового сезону; експерт готовий повідомити про інші факти недоброчесності, які вбачає в апікаційному пакеті та може це обґрунтувати.

Як відбувається експертне оцінювання проєктів: шкала та критерії оцінювання

Кожен проєкт паралельно оцінює п'ять експертів відповідного сектору та відповідної програмної ради. На здійснення експертного оцінювання програми Фонд закладає не більше одного місяця, інтенсивність роботи експерта протягом цього періоду напряму залежить від кількості надісланих заявок на конкурс за програмою.

Для виставлення оцінок за різними критеріями застосовується 5-бальна шкала.

Для культурно-мистецьких та стипендійної програми:

Максимальна кількість балів від одного експерта – 100. Відповідно максимальна кількість балів після оцінювання проєкту п'ятьма експертами – 500.

Для програми інституційної підтримки:

Максимальна кількість балів від одного експерта – 25. Відповідно максимальна кількість балів після оцінювання проєкту п'ятьма експертами – 125.

Відповідно до кількості критеріїв оцінювання культурно-мистецьких проєктів та оцінювання програми індивідуальних стипендій митцям – 85 балів зі 100 припадають на оцінювання концепції та плану втілення проєкту або реалізації стипендіальної програми; решта 15 балів – на оцінювання якості планування та прозорості витрат проєкту.

Для оцінювання програми інституційної підтримки розроблено три критерії, що в сумі оцінюються у 25 балів. Логіка розподілу балів між цими трьома критеріями суголосна пріоритетам Фонду, тому визначальною складовою для оцінювання діяльності інституції не основна діяльність (5 балів), а передусім соціальні програми, програми інституційного розвитку та розширення кола партнерств та зовнішніх комунікацій (15 балів). Решта 5 балів виділена для оцінювання подальшої діяльності організації з огляду на інвестицію Фонду.

Таблиця шкали оцінок, якою користується експерт.

Дуже добре – заявником дотримано вимоги до підкритерію. Інформація та аргументація, необхідні для позитивної оцінки підкритерію присутні.	Добре – інформація відповідає підкритерію, хоча аргументацію можна поглибити. Кошторис за даним підкритерієм потребує незначних доопрацювань. Загалом, достатньо відомостей для позитивної оцінки.	Посередньо – інформація в цілому відповідає підкритерію, але не деталізована, містить багато загальних описів, аргументація потребує суттєвого доопрацювання. Кошторис потребує деталізації розрахунків та обґрунтування витрат.	Нижче середнього – інформація та аргументація для підкритерію алогічні та непогоджені із цілями та завданнями проєкту, містять фактологічні неточності. У кошторисі відсутні описи та формули розрахунків витрат. Немає можливості скласти уявлення про наміри заявника.	Слабко – аплікаційний пакет не містить необхідної інформації, аргументації та розрахунків для оцінювання критерію. Заявником порушено вимоги Фонду.
5	4	3	2	1

Експерти мають належним чином застосовувати дану шкалу оцінювання, беручи до уваги тип проєкту, особливості його реалізації та специфіку сектору культури та креативних індустрій. Оскільки проєкти можуть сильно відрізнятися за кількістю заходів та їх масштабом, орієнтацією на процес чи виготовлення конкретного культурного продукту, складністю реалізації, досвідом та спроможністю організації-заявника та партнера/партнерів (за наявності), **Фонд пропонує не застосовувати принцип абсолютних показників, а оцінювати якість проєкту відповідно до цілей, завдань та результатів, яких має на меті досягти проєкт.**

Експерт застосовує свої фахові знання для аналізу проєкту та визначення його потенціалу, з огляду як на подану заявником інформацію, так і на актуальні тенденції розвитку секторів, враховуючи при цьому **пріоритети та завдання Фонду.**

Наскрізним в оцінюванні всіх проєктів є **принцип пропорційності**: кількість залучених до проєкту виконавців відповідає обсягу та складності завдань, а також людські та фінансові ресурси у проєкті розподілені пропорційно для досягнення цілей проєкту; загалом спостерігається пропорційний зв'язок між витраченими на реалізацію проєкту ресурсами та отриманими результатами: культурними продуктами та впливами. Також **наскрізним принципом** в оцінюванні є **прозорість** поданих розрахунків із обґрунтуванням витрат за проєктом.

При оцінюванні проєктів експерти також мають зважати на ті сенси та ключові повідомлення, які транслюють проєкти. Неприпустимими є заклики до міжнаціональної ворожнечі, до порушення територіальної цілісності України, екстремістські, ксенофобські заклики, які суперечать основним статтям Конституції України про права та свободи людини. Також неприпустимою є підтримка проєктів, які сприяють налагодженню партнерських чи дружніх зв'язків із організаціями країн, які визнані агресорами, або організаціями, які перебувають на непідконтрольних територіях. **У таких випадках – проєкти порушують вимоги Фонду.**

Також грубим **порушенням вимог Фонду** є подання проєктів, які вже були профінансовані за тими ж статтями витрат або Фондом у попередні роки діяльності, або іншими донорами. Позиція Фонду щодо підтримки тривалих або повторюваних проєктів полягає у потребі інвестувати у їх розвиток. Це означає, що Фондом можуть бути підтримані проєкти, які раніше отримували гранти, але принциповою для подальшої підтримки є демонстрація цими проєктами здатності до масштабування, до переходу на новий етап розвитку чи впровадження, а також аргументація сталості через посилення інституційної та фінансової стабільності, розвитку партнерських відносин, адаптивності проєкту та розширення комунікацій тощо.

Порушенням вимог Фонду щодо складання кошторису **проєктів** є включення до переліку статей витрат за рахунок фінансування гранту таких позицій (недопустимі витрати)¹:

- товари, виконання робіт, надання послуг, що не пов'язані з реалізацією проєкту;
- витрати на утримання установ, організацій, в тому числі тих, що є учасниками проєктів;
- витрати на придбання основних засобів (у тому числі офісних меблів), необоротних матеріальних активів, нематеріальних активів (**окрім створення веб-сайтів!**), н-д,

¹ Цей перелік стосується виключно грантів на реалізацію культурно-мистецьких проєктів та не розповсюджується на програму інституційної підтримки.

авторські та суміжні із ними права, обчислювальна техніка, музейні цінності, експонати виставок, права користування платними базами даних тощо;

- витрати на проведення капітальних ремонтних робіт, проведення будівельних робіт, розробку проектно-кошторисної документації;
- витрати на підготовку проектної заявки для подання на конкурсну програму Фонду.

Зверніть увагу, що Фондом встановлено обмеження на окремі статті кошторису, а саме:

- заробітна плата штатних працівників: розмір заробітної плати встановлюється на основі Єдиної тарифної сітки згідно Постанови КМУ № 1298 від 30.08.2002, дозволяється виплата премії не більше 100% від суми заробітної плати згідно з єдиною тарифною сіткою при наявності Положення про преміювання та графіку роботи співробітників з вказівкою на додаткове навантаження;
- гранична сума наданих послуг за договором цивільно-правового характеру членами команди не може перевищувати 25000,00 (двадцять п'ять тисяч) грн для однієї особи щомісячно (включно з податками); якщо сума наданих послуг за договором цивільно-правового характеру включає компенсацію за проїзд, проживання та харчування особи, то гранична сума **може бути збільшена на суму цих витрат**. *В окремих випадках допускається перевищення встановлених обмежень, якщо вартість наданих послуг перевищує встановлені обмеження, то щодо вартості послуг такого члена команди заявник, на запит УКФ, під час переговорних процедур має надати документальне підтвердження вартості таких послуг;*
- гранична сума наданих послуг членами команди за договорами з ФОП встановлюється на рівні 25000,00 (двадцять п'ять тисяч) грн для однієї особи щомісячно (включно з податками); якщо сума наданих послуг за договором з ФОП членом команди включає компенсацію за проїзд, проживання, то гранична сума **може бути збільшена на суму цих витрат**. *В окремих випадках допускається перевищення встановлених обмежень, якщо вартість наданих послуг перевищує встановлені обмеження, то щодо вартості послуг такого члена команди заявник, на запит УКФ, під час переговорних процедур має надати документальне підтвердження вартості таких послуг;*
- витрати, що пов'язані з відрядженнями штатних працівників та поїздками учасників проекту, встановлюються згідно з нормами Постанови КМУ №98 від 02.02.2011, а саме – оплата проживання не більше 600,00 грн за добу для однієї особи, добові – 60 грн для однієї особи; тарифи для закордонних відряджень відмінні від наведених;
- витрати на придбання обладнання, інструментів, інвентаря здійснюються в межах до 6000,00 грн (шести тисяч) без ПДВ за одиницю (включно для програми інституційної підтримки);
- послуги на витрати по харчуванню під час культурних, освітніх та інших заходів : із розрахунку 250 (двісті п'ятдесят) грн на одну особу на одну добу;
- для програми «Стипендії» діють такі обмеження: проживання на одну особу на добу в межах України – 800 грн, поза межами України – 2500,00 грн; харчування та інші власні потреби в межах України – 470,00 грн, поза межами – 2000,00 грн.
- для програми інституційної підтримки допустимим є лише той перелік витрат, який визначений Інструкцією для заявників та зазначений у типовій формі кошторису, додавання нових типів витрат не допускається; граничний розмір заробітної плати, встановлюється на рівні не більше 3-х мінімальних заробітних плат встановлених на 01 січня 2020 року, а саме 4723,00грн, у разі якщо розмір посадових окладів штатних

працівників менше встановлених граничних сум, то сума виплати встановлюється на рівні заробітної плати затвердженої штатним розписом організації Грантоотримувача.

Відповідно до правил Фонду до участі у конкурсних програмах запрошуються юридичні особи усіх форм власності, а для програми «Стипендії» – фізичні особи, громадяни України, які досягли 18 років. **ФОП третьої групи можуть подавати лише індивідуальні типи проєктів для участі у всіх програмах, окрім програми «Стипендії».** Також Фонд просить звертати увагу, аби основний профіль діяльності організації, зафіксований в установчих документах та КВЕДах, відповідав напряму реалізації та вимогам до заявників тієї конкурсної програми, на яку подається відповідна організація для здобуття гранту.

Кожен критерій методики відповідає певному пункту заявки, робочого плану та кошторису. При оцінюванні проєкту експерт використовує інформацію, надану заявником в апікаційному пакеті.

Наприкінці форми експертного оцінювання, міститься поле для фінального коментаря експерта.

Фінальний коментар експерта буде використаний Фондом для форми зворотного зв'язку із заявником, тому експерт має звернути особливу увагу на чіткість, послідовність та відповідний рівень деталізації своєї думки. Фінальний коментар від експерта має бути доброзичливим, у випадку зауважень чи пропозицій коректив проєкту – носити рекомендаційний характер, враховуючи при цьому цілі та завдання проєкту, які визначає сам для себе заявник. Фінальний коментар має бути написаний виключно українською діловою мовою (без граматичних та синтаксичних помилок), без вживання жаргонної лексики та емоційно забарвлених форм і зворотів, без використання мови ворожнечі. Фінальний коментар має описувати результат аналізу проєкту, виявлення сильних та слабких сторін. Просимо уважно ставитися у фінальному коментарі до викладення фактів, що стосуються апікаційного пакету, перевіряти написання назв організації заявника та назви проєкту, перевіряти умови викладені Фондом в Інструкції для заявників та в Інструкції до кошторису.

Якщо фінальний коментар містить зауваження про перевищення заявником середньоринкових цін на послуги, просимо обґрунтувати із наведенням конкретних цінових пропозицій та з урахуванням можливості існування на ринку унікальних послуг, що потрібні заявнику для реалізації проєкту.

Кожен критерій експертного оцінювання складається із кількох підкритеріїв, аби формування загального балу було прозорим та обґрунтованим. Головне завдання підкритеріїв – забезпечити глибокий та всебічний аналіз інформації, що міститься в апікаційному пакеті.

Кожен підкритерій співвідноситься з конкретними пунктами заявки, кошторису. Для оцінювання деяких підкритеріїв стане у нагоді також інформація із обов'язкових додатків для кожного ЛОТ-у. Фонд запитує в заявників моніторингову інформацію, яка не використовується експертом для оцінювання проєкту, а також не є підставою для формування зауважень у фінальному коментарі.

Підкритерій описаний як бажана умова, яку має виконати заявник, надавши достовірну інформацію при описі проєкту та аргументувавши, чому Фонд має підтримати цей проєкт,

зокрема обґрунтувати розмір запитуваного від Фонду гранту. А також у підкритеріях містяться ті чи інші наскрізні вимоги, які можуть стосуватися кількох підкритеріїв одночасно.

Критерії та підкритерії оцінювання мають допомогти експерту скласти цілісне уявлення про контекст та напрям реалізації проекту, його цілі, завдання та продукти/активності, які будуть створені.

		Критерії експертного оцінювання культурно-мистецьких проєктів юридичних осіб та фізичних-осіб підтримемців (гранти)	
	I	Актуальність, інноваційність, унікальність проєкту	20
	II	Мета, цілі, завдання проєкту та робочий план проєкту	20
	III	Команда проєкту (основні виконавці) та управління проєктом та проєктні ризики	15
	IV	Результати проєкту та сталість проєкту	15
	V	Цільові аудиторії та комунікаційний план проєкту	15
	VI	Аналіз статей витрат кошторису на відповідність зазначеним завданням проєкту та вимогам Фонду	15
		РАЗОМ	100
I	Питання заявки	Актуальність, інноваційність, унікальність проєкту	25
1	Обґрунтуйте актуальність проєкту для культурного контексту або міста, або села, або області, або країни в ретроспективі останнього десятиліття? Чому ваш проєкт є унікальним?	Обґрунтовано актуальність проблеми на тому рівні, який обраний заявником для впровадження проєкту, розкрито суть впливу та взаємодії проєкту та проблеми, яку пропонується вирішити в наслідок реалізації проєкту. Унікальність проєкту визначено через опис відмінностей даного проєкту та подібних або схожих проєктів сектору у часовому проміжку останніх 3-5 років, роз'яснено особистий внесок куратора та авторів в розробку концепції та формату проєкту; індивідуальні особливості	5

		проекту є його якісними перевагами; за наявності партнера розкрито його внесок у реалізацію проекту.	
2	Як актуальність проекту співвідноситься із пріоритетами обраної конкурсної програми/ЛОТУ	Шляхи вирішення актуальної проблеми у рамках проекту співпадають із одним або кількома наскрізними пріоритетами Фонду, пріоритетами та завданнями обраної заявником програми та ЛОТ-у; за наявності партнера розкрито його внесок у реалізацію проекту; реалізація даного проекту сприятиме виконанню результатів програми/ЛОТ-у та призведе до отримання очікуваних культурних продуктів в рамках програми/ЛОТ-у.	5
3	Обґрунтуйте актуальність проекту для організації-заявника (та вашого партнерства за наявності), з огляду на основні / стратегічні напрями діяльності організації-заявника (та організації-партнера за наявності)	Заявник обґрунтовує, як досвід попередньої діяльності (та діяльності партнера за наявності) допоможуть реалізувати проект. Організаційний досвід заявника є достатнім для реалізації проекту або передбачене організаційне/партнерське посилення.	5
4	Чому ваш проект є інноваційним?	Проект спрямований на впровадження інновацій: наприклад, пропонує альтернативний, креативний спосіб вирішення визначеної проблеми та/або передбачає залучення до результатів широкої аудиторії, та/або використовує новітні методологічні підходи чи технології у його виконанні, та/або впроваджує зарубіжний досвід, та/або розширює діапазон індивідуального досвіду митця/митців-виконавців проекту.	5
II	Питання заявки	Логічна матриця проекту: Мета, цілі, завдання, короткострокові результати проекту, робочий план проекту	20
1	Основна мета проекту? Ціль 1 Завдання 1.1. Результат 1.1. Індикатори досягнення...1,2,3	У логічній матриці проекту продемонстрований принцип вертикальної логіки: існує виразний причинно-наслідковий зв'язок між визначенням мети, цілей, завдань та результатів проекту, всі компоненти є взаємообумовленими та взаємопідпорядкованими; за наявності партнера вказано, як партнер залучений в реалізацію цілей та завдань. Виконання завдань призводить до усунення повного або часткового причин та/або наслідків описаної у попередньому розділі проблеми.	5
2	Основна мета проекту? Ціль 1 Завдання 1.1.	Результати та індикатори їх досягнення можливо виконати/відстежити в рамках проекту або одразу після його завершення, проміжні та фінальні індикатори досягнення пов'язані із визначеними	5

	Результат 1.1. Індикатори досягнення...1,2,3	завданнями, за індикаторами можна відстежити виконання цілей проєкту,	
3	Основна мета проєкту? Ціль 1 Завдання 1.1. Результат 1.1. Індикатори досягнення...1,2,3	Реалізація даного проєкту сприятиме досягненню результатів програми/ЛОТ-у та призведе до отримання очікуваних культурних продуктів в рамках програми/ЛОТ-у.	5
4	Робочий план проєкту (Додаток 1)	Робочий план проєкту тотожний із заявкою та кошторисом без фактологічних розбіжностей, робочий план відображає детально та у строгій логічній послідовності усі основні етапи реалізації проєкту та містить усі необхідні компоненти (етапи реалізації, результати, відповідальних осіб, організаційно-господарські форми виконавців етапів); у робочому плані вказано діяльність за проєктом організації-партнера (за наявності).	5
Питання заявки		Цільові аудиторії проєкту та комунікаційний план проєкту	15
	Опишіть у кількісних та якісних показниках пряму цільову аудиторію проєкту. Опишіть у кількісних та якісних показниках опосередковану (непряму) аудиторію проєкту. Яким чином були визначені їх культурні потреби, інтереси? Як реалізація проєкту задовольнить (повністю або частково) культурні потреби та інтереси обраних аудиторій проєкту? Хто є зацікавленою стороною (-ами) проєкту	Цільові групи чітко визначені і коректно описані через кількісні та якісні показники, їхні потреби були попередньо з'ясовані або зібрана інформація про наявність цих потреб, цільові аудиторії проєкту відповідають цілям та завданням проєкту; актуальність проєкту підтверджується потребами та інтересами цільових аудиторій. Цінність проєкту для цільових аудиторій зрозуміло означена, роз'яснено у який саме спосіб проєкт задовольняє культурні потреби та інтереси цільових аудиторій, визначено зацікавлені сторони та описано, у який саме спосіб зацікавлені сторони будуть взаємодіяти із проєктом або його результатами; унікальність та інноваційність проєкту підтверджується потребами та інтересами цільових аудиторій.	5
	Які ключові повідомлення, яких спікерів буде обрано для поширення інформації про проєкт серед прямої (их) цільової (их) аудиторії (їй), опосередкованої аудиторії, потенційних партнерів, широкої аудиторії?	Ключове повідомлення (ключові повідомлення) містять необхідні компоненти (слоган, пояснення суті проєкту, вказівку на виконавців), Комунікація проєкту відповідає принципам толерантності, підтримки розмаїття, сприяє налагодженню міжрегіонального діалогу, серед лідерів думок – авторитетні представники творчої, наукової еліти, що	5

		готові підтримати проєкт в інформаційному просторі.	
	Які методи комунікації (відео, аудіо контент, промо кампанії в соціальних мережах, амбасадори, тощо) та канали комунікації (офіційний сайт проєкту, соціальні мережі тощо) будуть залучені під час реалізації проєкту? Які засоби масової інформації будуть висвітлювати реалізацію та результати проєкту (вказіть назви засобів масової інформації та кількість публікацій/матеріалів, які заплановані)? Яких кількісних та якісних показників ви плануєте досягти в результаті виконання інформаційної складової проєкту?	Комунікаційний план продуманий, логічно структурований та містить комплекс взаємопов'язаних заходів, які забезпечують ефективне інформування цільових аудиторій та громадськості про <i>старт</i> проєкту, <i>його перебіг</i> та <i>результати</i>, комунікаційний план відповідає на пряму реалізації проєкту та обраним цільовим аудиторіям, у плані передбачені різні канали комунікації відповідно до різних цільових аудиторій, передбачена співпраця із ЗМІ; <i>заплановано вимірювані кількісні та якісні показники реалізації комунікаційного плану проєкту</i>. Комунікаційний план проєкту сприяє приверненню уваги до результатів проєкту та отриманих культурних продуктів прямих та опосередкованих аудиторій, а також сприяє підсиленню ролі культури у розвитку суспільства, формуванню відчуття цільових аудиторій своєї приналежності до України.	5
III	Питання заявки	Довгострокові результати проєкту та сталість проєкту	15
	Яких довгострокових результатів вдасться досягнути завдяки реалізації проєкту? Що буде підтвердженням досягнення мети проєкту?	Заявник ставить перед собою завдання досягти ефекту довгострокового впливу на його цільові аудиторії, середовище, тобто вплив, який вповні зможе бути реалізованим у перспективі 3-5 років, цей вплив адекватно описаний через показники результатів проєкту; реалізація даного проєкту сприятиме виконанню результатів програми/ЛОТ-у та призведе до отримання очікуваних культурних продуктів в рамках програми/ЛОТ-у.	5
	Опишіть соціальну (суспільну) цінність результатів вашого проєкту.	Внаслідок реалізації проєкту, крім культурно-мистецької цінності отриманих результатів, можна говорити про суспільну цінність, а саме про роботу проєкту із такими наскрізними темами розвитку українського суспільства як права людини, гендерна рівність, інклюзія, екологічна сталість, підтримка державної мови, протидія корупції, подолання наслідків російської агресії, підтримка адаптації тимчасово переміщених осіб та ветеранів АТО тощо. Соціальна цінність визначається не опосередковано, а є невід'ємною частиною результатів реалізації проєкту.	5
	Яким чином буде забезпечений вільний доступ до напрацювань та/або кінцевих результатів проєкту?	Заявником передбачено заходи для публічного представлення результатів та культурних продуктів проєкту відповідно	5

	Чи передбачає діяльність за проектом подальший розвиток та функціонування отриманих за результатами проекту продуктів та на яких засадах (самоокупності, фінансування з бюджету, грантової підтримки і т.д)? Як організація-заявник планує ділитися здобутим досвідом з іншими організаціями? Чи планується створення партнерств з іншими організаціями, поза межами проекту?	до цілей проекту та обраних цільових аудиторій. Передбачена подальша діяльність для подовження довгострокового впливу проекту: вільний доступ до продуктів проекту онлайн та офлайн, вільний доступ до інформації про проект та його результати, каскадне навчання як механізм поширення знань, отриманих учасниками та організаторами під час проекту тощо. Організація-заявник планує ділитися здобутим досвідом з іншими організаціями, зокрема готова співпрацювати з Фондом, поширюючи інформацію про проект через різні канали комунікації	
III	Питання заявки	Команда проекту (основні виконавці) та управління проектом	15
1	Команда проекту	Кожен із членів команди привносить унікальні навички, вміння, досвід, що забезпечують професійну реалізацію завдань проекту відповідно до очікуваних результатів, разом команда проекту є гармонійно об'єднаною групою із чітким розподілом функцій та зон відповідальності; існує чіткий розподіл обов'язків між організацією-заявником та організацією-партнером (за наявності); <i>організація-заявник має відповідний до напрямку проекту досвід діяльності та відповідні КВЕДи.</i>	5
2	Команда проекту	Склад команди проекту виглядає збалансованим для виконання творчих та технічних завдань проекту, здійснення управління проектом, у складі є всі ключові виконавці (включно із бухгалтером), відповідальні за реалізацію завдань проекту; організація-партнер є рівноцінним співвиконавцем проекту (за наявності партнера); <i>організація-заявник має відповідний до напрямку проекту досвід діяльності та відповідні КВЕДи.</i>	5
3	Опишіть внутрішні ризики, що можуть вплинути на реалізацію проекту та шляхи їх мінімізації Опишіть зовнішні ризики, що можуть вплинути на реалізацію проекту, та шляхи їх мінімізації. Які інструменти внутрішнього моніторингу реалізації проекту ви будете застосовувати?	Заявник демонструє високий рівень знань про управління проектом та передбачає основні ризики, що можуть вплинути на реалізацію проекту та/або його результати, при цьому заявник детально описує план подолання та/або уникнення ризиків, ефективно використовує інструменти внутрішнього моніторингу проекту, передбачає взаємодію із зацікавленими сторонами. Моніторинг передбачає систематичний, відповідний цілям проекту, вимірний збір інформації про поетапну реалізацію проекту та використання коштів, моніторинг проводиться відповідно до обраних індикаторів досягнення для різних завдань проекту, також визначені	5

		методи збору моніторингової інформації, графік та відповідальні особи, в робочому плані проекту врахований часовий ресурс на моніторинг проекту; за наявності організації-партнера – передбачена участь партнера в усуненні ризиків та моніторингу виконання проекту.	
VI	Кошторис проекту	Аналіз статей витрат кошторису на відповідність зазначеним завданням проекту та вимогам Фонду	Максимальна сума балів – 15
		Відповідність бюджету заявленим цілям проекту	
1	Кошторис + Робочий план проекту (Додаток 1) + Заявка (логічна матриця проекту)	Робочий план проекту та логічна матриця проекту, в яких відображені основні етапи, завдання та конкретні результати корелюються із кошторисом: загальний бюджет проекту та бюджет реалізацію кожного з етапів проекту співвідноситься з очікуваними результатами; кошторис містить лише ті статті витрат, що сприяють виконанню цілей та завдань даного проекту; <i>статті витрат вказані із деталізацію технічних характеристик послуг та робіт, які мають бути надані/виконані. Це твердження коректне і для співфінансування (за наявності).</i>	5
		Раціональність витрат	
2	Кошторис + Робочий план проекту (Додаток 1) + Заявка (логічна матриця проекту)	Співвідношення між витратами та очікуваними результатами є задовільним та раціональним, тобто таким, що підтверджує ефективне та прозоре використання коштів на реалізацію проекту; при складанні кошторису заявник користується середньоринковими цінами на товари та послуги; виплати за трудовими договорами та договорами ЦПХ не перевищують 25.000,00 грн на особу на місяць (або включають у себе оплату проїзду та проживання для запрошених на проект осіб); придбання обладнання, інструментів та інвентарю за рахунок грантових коштів відбувається у межах 6.000,00 грн за одиницю товару; <i>статті витрат вказані із деталізацію технічних характеристик послуг та робіт, які мають бути надані/виконані; послуги виправдані з огляду на напрям реалізації проекту та спрямовані на досягнення конкретних результатів.</i>	5
		Обґрунтованість витрат	
4	Кошторис + робочий план + заявка (логічна матриця проекту)	Всі статті кошторису розписані у вигляді формул: ціна за одиницю, кількість одиниць, кількість місяців, кілометри, кількість учасників і т.д., в результаті – формування ціни за окремою графою витрат прозоре, обґрунтоване. Витрати на відрядження, залучення матеріально-технічної бази, адміністративні та інші	5

	витрати вмотивовані цілями та завданнями проекту, сприяють їх виконанню та не суперечать вимогам та обмеженням Фонду. У кошторисі проекту відсутні заборонені витрати за рахунок гранту Фонду; у разі якщо такі витрати присутні – вони відбуваються за рахунок співфінансування.	
ЗВЕДЕНИЙ КОМЕНТАР ЕКСПЕРТА:		

		Критерії експертного оцінювання проєктів фізичних осіб (стипендій)	
	I	Опис діяльності та її мотивація	40
	II	Мета, цілі, завдання, результати та ризики	30
	III	Комунікація та сталість результатів	15
	VI	Аналіз статей витрат кошторису на відповідність зазначеним завданням стипендії та вимогам Фонду	15
		РАЗОМ	100
I	Питання заявки	Опис діяльності та її мотивація	40
1	У вигляді календарного плану опишіть вашу діяльність в рамках стипендіальної програми (просимо обов'язково зазначити: графік подій або вашої індивідуальні активності, їх місце та час, основних учасників/спікерів/тему/напрямок тощо і формат вашої участі).	Заявник/заявниця на етапі надсилання заявки має сформований в міру деталізований план, що роз'яснює суть його/її діяльності в рамках стипендіальної програми; план співвідноситься з пріоритетами Фонду та цілями стипендіальної програми.	5
	У вигляді календарного плану опишіть вашу діяльність в рамках стипендіальної програми (просимо обов'язково зазначити: графік подій або вашої індивідуальні активності, їх місце та час, основних учасників/спікерів/тему/напрямок тощо і формат вашої участі).	Календарний план діяльності співпадає із цілями та завданнями проєкту та кошторисом	5
2	Чим зумовлений ваш професійний інтерес до обраної події/інституції тощо? (Будь ласка, обов'язково зазначте ваш попередній досвід співпраці/участі, якщо це відбувається не вперше або є продовженням	Заявник/заявниця обґрунтовує обраний спосіб реалізації певного виду діяльності та роз'яснює, як цей спосіб пов'язаний із напрямом обраної події/інституцією; спосіб та напрям тісно пов'язані між собою та	5

	попередніх етапів вашої професійної діяльності/освіти/дослідження тощо).	співвідноситься з пріоритетами Фонду та цілями стипендіальної програми.	
3	Яка мотивація вашої участі/діяльності з огляду на ваш попередній професійний досвід?	Попередній професійний досвід заявника/заявниці прямо або опосередковано (йдеться про обґрунтоване розширення професійного досвіду) відповідає діяльності в рамках стипендіальної програми.	5
4	Ваші професійні очікування від участі/реалізації запланованої вами діяльності в рамках стипендіальної програми?	Заявник/заявниця демонструє чітке розуміння, у який спосіб буде реалізований сформований ним/нею план діяльності в рамках стипендіальної програми, а також пов'язує очікування із його виконанням, а не описує як опосередкований результат.	5
5	Який вплив на вашу подальшу роботу матимуть досвід та результати участі/запланованої діяльності в рамках стипендіальної програми?	Заявник/заявниця обґрунтовує свою потребу у реалізації діяльності в рамках стипендіальної програми, пов'язуючи це із подальшою професійною самореалізацією.	5
6	Який вплив на вашу подальшу роботу матимуть досвід та результати участі/запланованої діяльності в рамках стипендіальної програми?	Заявник/заявниця описує, який ефект матиме реалізація діяльності в рамках стипендіальної програми для його/її подальшої професійної самореалізації.	5
7	Який вплив на вашу подальшу роботу матимуть досвід та результати участі/запланованої діяльності в рамках стипендіальної програми?	Описаний вплив потенційно матиме позитивний ефект для професійного зростання заявника/заявниці	5
II	Питання заявки	Мета, цілі, завдання проєкту, результати та ризики	30
1	Основна мета? Ціль 1 Завдання 1.1. Завдання 1.2. Індикатори досягнення...1,2,3	У логічній матриці продемонстрований принцип вертикальної логіки: існує виразний причинно-наслідковий зв'язок між визначенням мети, цілей та завдань, всі компоненти є взаємообумовленими та взаємопідпорядкованими; <i>реалізація діяльності в рамках стипендіальної програми сприятиме досягненню її цілей, визначених Фондом.</i>	5
2	Основна мета? Ціль 1 Завдання 1.1. Завдання 1.2. Індикатори досягнення...1,2,3	Завдання та індикатори їх досягнення можливо виконати, за індикаторами можна відстежити виконання цілей); <i>реалізація діяльності в рамках стипендіальної програми сприятиме досягненню її цілей, визначених Фондом.</i>	5
3	Зазначте короткострокові результати відповідно до описаних вище цілей та завдань	Діяльність в рамках стипендіальної програми прогнозовано матиме конкретні та вимірювані короткострокові результати	5
4	Зазначте довгострокові результати відповідно до описаних вище завдань	Діяльність в рамках стипендіальної програми прогнозовано матиме конкретні та вимірювані довгострокові результати	5

5	Опишіть ймовірні ризики, що можуть вплинути на реалізацію вашого плану в рамках стипендіальної програми, та ваші дії щодо мінімізації цих ризиків	Заявник/заявниця реалістично описує ймовірні ризики	5
6	Опишіть ймовірні ризики, що можуть вплинути на реалізацію вашого плану в рамках стипендіальної програми, та ваші дії щодо мінімізації цих ризиків	Заявник/заявниця має чітке уявлення, як усувати передбачені ризики	5
III	Питання заявки	Комунікація та сталість результатів	15
1	Як ви плануєте поінформувати потенційно зацікавлених осіб про результати або поділитися з ними набутим досвідом?	Описано спосіб взаємодії із потенційно зацікавленою аудиторією: презентація, лекція, майстер-клас тощо.	5
2	Як ви плануєте поінформувати потенційно зацікавлених осіб про результати або поділитися з ними набутим досвідом?	Описана комунікація заявника/заявниці про участь у стипендіальній програмі потенційно матиме позитивний вплив на середовище і потенційно може бути досягнутий ефект мультиплікації отриманого досвіду	5
3	Чи передбачений спосіб фіксації набутого досвіду для його подальшого розповсюдження різними каналами комунікації?	Описано спосіб, у який буде зафіксовано набутий досвід: інтерв'ю, дописи у соціальних мережах, відеоблог тощо.	5
VI	Кошторис проєкту	Аналіз статей витрат кошторису на відповідність зазначеним завданням стипендії та вимогам Фонду	15
		Відповідність бюджету заявленим цілям проєкту та раціональність витрат	
1	Кошторис	Кошторис містить лише ті статті витрат, що сприяють виконанню цілей та завдань діяльності в рамках стипендіальної програми. Співвідношення між витратами та очікуваними результатами підтверджує ефективне та прозоре використання коштів; дотримано вимог щодо обмеження витрат за окремими статтями (харчування та інші власні потреби в межах України – 470,00 грн; поза межами – 2000,00 грн; проживання в Україні – 800,00 грн та за її межами – 2500,00 грн).	5
		Пропорційність та обґрунтованість витрат	
2	Кошторис	Логіка розподілу коштів за окремими статтями проєкту відповідає плану діяльності в рамках стипендіальної програми. Всі статті кошторису розписані у вигляді формул: ціна за одиницю, кількість одиниць, кількість місяців, в результаті – формування ціни за окремою графою витрат прозоре, обґрунтоване.	5
		Правомірність витрат за рахунок гранту	
3	Кошторис	У кошторисі проєкту відсутні заборонені витрати за рахунок гранту Фонду.	5

ЗВЕДЕНИЙ КОМЕНТАР ЕКСПЕРТА:

		Критерії експертного оцінювання проєктів інституційної підтримки (грант)	
	I	Основна діяльність організації впродовж останніх 2-х років	5
	II	Програми/проєкти посилення основної діяльності впродовж останніх 2-х років	15
	III	План діяльності до кінця поточного року та аналіз статей кошторису	5
		РАЗОМ	25
I	Питання заявки	Основна діяльність організації впродовж 2-х років	5
1	Опишіть, які програми/проєкти реалізувала ваша організація протягом останніх двох років (2018-2020) в секторі культури. Зазначте кількісний показник охоплення аудиторії, сегментацію, географію. Опишіть, які інструменти для роботи з аудиторією використовували. Коротко опишіть досягнуті результати.	Заявник чітко описує основну діяльність інституції із наведенням числових показників результатів та числових показників охоплення широкої аудиторії, а також зазначає якісні показники своєї діяльності (актуальність, інноваційність, унікальність). Для туристичних операторів основна діяльність має розкриватися через опис культурно-пізнавального (внутрішнього) туризму із зазначенням числа охоплення внутрішніх туристів (не менше 500 осіб за рік). Основна діяльність, описана заявником, має співпадати із основним КВЕД або метою та цілями діяльності громадських організацій та об'єднань, а також тим сектором культури та мистецтв, куди подана заявка.	5
II	Питання заявки	Програми/проєкти посилення основної діяльності впродовж 2-х років	15
1	Опишіть, які соціальні програми/проєкти для окремих цільових груп реалізувала ваша організація протягом останніх двох років. Зазначте кількісний показник охоплення аудиторії, сегментацію, географію. Опишіть, які інструменти для роботи з аудиторією використовували. Коротко опишіть досягнуті результати.	Заявник описує соціально відповідальну діяльність, спрямовану на роботу із вузькими цільовими аудиторіями, розраховану на їх безпосереднє залучення. Наводить числові показники результатів та числові показники охоплення аудиторії. Такими аудиторіями можуть бути: багатодітні сім'ї; діти дошкільного/шкільного віку, позбавлені батьківської опіки; люди з інвалідністю; ветерани АТО; люди літнього віку тощо. Результатом такої роботи має бути реінтеграція закритих груп в соціум; діяльність програм пільг на товари та послуги; створення робочих місць для людей з інвалідністю, ветеранів АТО; надання безповоротної (благодійної) фінансової допомоги організаціям, що опікуються	5

		соціально незахищеними групами населення тощо.	
2	Опишіть, які програми розвитку реалізуються у вашій організації. Наведіть конкретні приклади.	Заявник описує програми, спрямовані на інституційний розвиток організації. Наводить числові та якісні показники результатів. Програмами розвитку можуть бути: залучення додаткових коштів (фандрейзинг); інвестиції у розвиток персоналу; інвестиції у розвиток інфраструктури; інвестиції у розвиток матеріально-технічної бази; розробка бізнес-стратегій та бізнес-моделей для організації заявника; впровадження інноваційних методів екологічної безпеки та методів енергозбереження; інвестиція в розвиток доступної інфраструктури та універсального дизайну інтер'єрів тощо.	5
3	Опишіть діяльність вашої організації на розширення зовнішніх зв'язків та встановлення нових партнерств протягом останніх двох років.	Заявник описує та наводить конкретні кількісні та якісні результати діяльності, спрямованої на членство в українських та міжнародних мережах; участь організації у заходах професійних мереж та у професійних програмах обміну, фестивалях, конкурсах, гастролях, форумах тощо; встановлення нових партнерств, в т.ч. з організаціями із інших галузей (н-д, освіти, науки, соціосфери, медицини тощо) та кроссекторальних партнерств; спільну роботу над копродукціями тощо.	5
III	Питання заявки	План діяльності до кінця 2020 року	5
1	План діяльності організації до кінця 2020 року в межах окреслених у попередніх питаннях напрямків, враховуючи типи витрат кошторису	Заявник обґрунтовує, яким чином грант інституційної підтримки вплине на розвиток організації, зазначаючи конкретні числові та якісні показники цього розвитку, зокрема: кількість нових/збережених робочих місць, операційну діяльність та діяльність, спрямовану на стабілізацію бізнесу в умовах пандемії. Ця аргументація співвідноситься із наданим кошторисом, типи витрат кошторису спрямовані на реалізацію саме описаного заявником плану діяльності.	5
ЗАГАЛЬНИЙ БАЛ ЕКСПЕРТА:			25

Зворотній зв'язок із експертом

У разі виникнення будь-яких питань під час здійснення оцінювання проєктів, експерт має контактувати із працівниками експертного відділу Фонду. Експерту заборонено контактувати прямо або опосередковано із заявником, а також розголошувати будь-яку інформацію, отриману в процесі оцінювання проєкту.

В окремих випадках, якщо експертом встановлено факт порушення заявником декларації доброчесності, що є невід'ємною частиною проєктної заявки, тобто надання заявником недостовірної інформації, експерт має право ініціювати розгляд такого проєкту Дирекцією Фонду та/або Наглядовою Радою Фонду з метою відсторонити проєкт від конкурсного відбору, як це передбачено Порядком проведення конкурсного відбору проєктів (п. 5.9).

Для створення сприятливих умов роботи експерта Фонд проводить регулярні тренінги та вебінари щодо специфіки кожної окремої програми, готує інформаційні та методичні матеріали, що дозволять експертам краще орієнтуватися у роботі Фонду, його правилах та вимогах.

Зворотній зв'язок із заявниками

Після завершення експертного оцінювання за всіма програмами та формування рейтингового реєстру, Фонд надсилає заявникам зведений фінальний коментар від 5 експертів та загальний бал, що є сумою балів п'яти експертів. Після оцінювання програми інституційної підтримки заявнику надсилається тільки загальний сумарний бал, без текстового коментаря.

Оскільки проєкт оцінюють п'ять незалежних експертів, Фонд не приймає від заявників апеляцій на перегляд експертного рішення.

За умови, якщо рішення експертів за окремим проєктом радикально різняться, Фонд залишає за собою право організувати зустріч експертів із пропозицією погодити експертний висновок між собою. При цьому Фонд визнає право експерта на окрему аргументовану думку, що може кардинально різнитися від суджень його колег.

Під час проведення переговорних процедур перед підписанням Договору про надання гранту Фонд залишає за собою право доповнити фінальний коментар від експерта зауваженнями та просити потенційного грантоотримувача врахувати їх та внести відповідні корективи до підписання Договору.